

مرور نظام مند طرح راهبردی پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی در فراجا (با روش فراترکیب)

علیرضا جزینی ۱، بهرام بیات ۲ و رحیم دادرسی ۳

۱ عضو هیئت علمی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین

۱ عضو هیئت علمی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین

۱ دانشجوی دکتری مدیریت پیشگیری از جرم دانشگاه جامع علوم انتظامی امین

چکیده

زمینه و هدف: براندازی به تلاش برای تبدیل نظام اجتماعی حاکم و ساختارهای قدرت، قانون و سلسله مراتب آن اشاره دارد. براندازی فرایند یا پردازشی است که به وسیله آن ارزش‌ها و اصول نظام حاکم را به تناقض رسانده یا به عقب باز می‌گرداند، پیشگیری از جرم سازوکار اجتماع محور در ایجاد احساس امنیت جمعی و پایدار است. بر این اساس پژوهش حاضر قصد دارد با رویکرد فراترکیب به این پرسش پاسخ دهد که عوامل مؤثر بر پیشگیری از جرم کدام‌اند و در مجموع متغیرهای معنادار چه اندازه در پیشگیری از جرم تأثیر گذار هستند؟ روش پژوهش از نوع فراترکیب با هدف تعیین اندازه اثر پژوهش‌ها صورت می‌گیرد. جامعه آماری آن ۳۰ مطالعه که ۱۸ سند به عنوان حجم نمونه برحسب داشتن ضریب همبستگی اعتبار مقاله کیفیت انتشار و اطلاعات روشی انتخاب شدند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که پیشگیری از جرم به عنوان متغیر وابسته اصلی تأثیر پذیر از سرمایه اجتماعی (۰/۲۳۸=اندازه اثر ۳)، دینداری (۰/۳۹۲=اندازه اثر) عوامل انتظامی (۰/۲۱۷=اندازه اثر)، نظارت (۰/۳۱۶=اندازه اثر)، عوامل محیطی (۰/۲۵۹=اندازه اثر) و رسانه‌های جمعی (۰/۲۶۱=اندازه اثر)، بوده و در مجموع پژوهش، فعلی ۰/۳۹۹ از تغییرات پیشگیری از جرم را تبیین کرده است. بحث و نتیجه گیری پیشگیری از جرم راهبرد نوین و کم هزینه در مقابله با ناامنی و بهبود امنیت اجتماعی است.

نتیجه گیری: پیشگیری از جرم، راهبرد نوین و کم هزینه در مقابله با ناامنی و بهبود امنیت اجتماعی است. نهادها با استفاده از سرمایه اجتماعی، اعتماد، انسجام، مشارکت، تقویت الگوی دینی، افزایش تعامل اجتماعی بین فرماندهان و کارکنان فراجا و تدوین سیاست‌های مرتبط با طراحی محیطی و نظارت اجتماعی می‌توانند از وقوع جرائم مرتبط با براندازی پیشگیری کنند.

واژگان کلیدی: طرح راهبردی، پیشگیری از جرم، براندازی، فراجا

مقدمه

براندازی به صورت مشخص، می‌توان براندازی را اینطور تعریف کرد، یک حمله به انگیزه عمومی و خواست مقاومت و دخالت که محصول مرکبی از وفاداری‌های سیاسی، اجتماعی یا طبقاتی که معمولاً خود را به نشانه‌های ملی می‌چسباند. پس از نفوذ، و به موازات ناکارآمد کردن موسسات سیاسی و اجتماعی دولتی با استفاده از زور، امکان جداسدن این وفاداری‌ها و انتقال آن‌ها به اهداف سیاسی و فکری غاصب وجود دارد. براندازی به عنوان ابزاری برای بدست آوردن اهداف سیاسی استفاده می‌شود، چرا که خطر، هزینه و مشکلات کمتری نسبت به تخاصم‌باز دارد. بعلاوه، صورت ارزانی از نوعی جنگ است که نیاز به آموزش زیادی ندارد. یک برانداز فرد یا چیزی است که به صورت بالقوه تا حدی حامل براندازی است. در همین مقوله، در برخی از موارد یک برانداز (معمولاً توسط دولت حاکم) خائن نامیده می‌شود. در مواردی براندازی یکی از اهداف کم‌دین‌ها در عرصه این نوع از طنز است. در این مواقع، به صورت عمومی برانداز بودن می‌تواند به معنی سؤال کردن، مسخره کردن، و تضعیف نظم حاکم باشد. لقب برانداز برای کار یک کم‌دین به همان اندازه که تبلیغ است می‌تواند اتهام نیز باشد. برای بازیگران کم‌دی، طعنه زدن یکی از نافذترین صورت‌های براندازی است، و آن می‌تواند در اشکالی در نمایش، فیلم، کتب، و حتی اعتراض سیاسی بیان شود (احمدی، ۱۳۹۶).

در حالت معمول گروه‌های مبارز یا گروه‌های تروریست براندازی را به عنوان ابزاری برای رسیدن به اهدافشان به خدمت نمی‌گیرند. راهبرد براندازی نیاز فراوانی به نیروی انسانی دارد و بسیاری از گروه‌های مبارز ارتباطات اجتماعی، سیاسی و نیروی انسانی کمی برای اجرای فعالیت‌های براندازانه دارند. هرچند فعالیت‌های گروه‌های مبارز ممکن است یک تأثیر براندازانه بر اجتماع داشته باشد. براندازی می‌تواند توطئه، تقلب، مفساد مالی، یا روش‌های خشونت را القاء کند تا تغییرات مورد نظر را اعمال نماید. براندازی در تقابل با اعتراض، کودتا، یا کارهای با روش‌های سنتی برای ایجاد تغییر در دستگاه سیاسی است (اسفندیاری، ۱۳۹۸).

امروز در قرن بیست و یک، جنگ ما، جنگ گفتمان هاست. گفتمان (که در قرن بیستم از آن ایدئولوژی یاد میشده است). «گفتمان براندازی» یکی از انواع براندازی نرم است که توسط «پیام فضلی» در زمستان سال ۱۳۹۹ خورشیدی اولین بار تحت یک مانیفست تئوریزه گشت.

اعمال براندازانه به صورت عمومی می‌تواند به سه دسته مرتبط با یکدیگر تقسیم گردد:

الف. تأسیس گروه‌های صوری و رسوخ و تحریف احزاب سیاسی موجود.

ب. نفوذ به داخل نیروهای مسلح، انتظامی، و دیگر موسسات دولتی، بعلاوه سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) مهم و غیردولتی.

ج. ایجاد ناآرامی اجتماعی از طریق تظاهرات، اعتصابات، و تحریم.

عناصر دیگری نیز وجود دارند که برای مخالفین برانداز مؤثر هستند، اما در این سه دسته نمی‌گنجد. بعلاوه، باید بخاطر داشت که ابزارهای زیادی در دست‌بندی‌های مذکور می‌توانند باهم همپوشانی داشته باشند. به عنوان مثال، ممکن است براندازان به یک سازمانی برای براندازی فرهنگی نفوذ کنند بیش از آنکه قصد بدست گرفتن کنترل آن سازمان را داشته باشند. به منظور تحریک دولت به پاسخ خشونت‌آمیز، ممکن است از ناآرامی اجتماعی استفاده گردد (اسلامی و همکاران، ۱۳۹۲).

بیان مسئله

تشدید فعالیت‌های اطلاعاتی عملیاتی در حوزه‌های مختلف براندازی و ایجاد ارتباطات هدفدار دشمنان نظام با کشورهای همسایه و گروهک‌های معاند و تجزیه طلب برای افزایش فشار و ائتلاف سازی امنیتی جهت ساقط نمودن یا تجزیه کشور و در صورت فراهم بودن شرایط ایجاد براندازی در حوزه‌های مختلف به ویژه حوزه‌های اقتداری نظام، نشان از افزایش گستاخی در تقابل علنی با نظام مقدس ج.ا.ا را دارد که در این مسیر نیروهای مسلح به ویژه فراجا به عنوان یکی از بازوهای حاکمیتی، به جهت نقش موثرشان در تأمین امنیت داخلی و عمومی کشور توجه ویژه دشمن را فراهم آورده و بر این اساس لزوم مدیریت پیشگیری از براندازی با رویکرد تهاجمی ضروری است. یکی از دغدغه‌های همیشگی حاکمان جوامع، مقابله با تلاش‌های براندازانه دشمنان داخلی و خارجی بوده است، براندازی از مفاهیمی است که از ابتدای پیدایش انسان همراه او بوده و در روزگاران مختلف به گونه‌های متفاوتی آشکار

گردیده است. امروزه در مباحث سیاسی، براندازی به سلسله اقدامها و عملیاتهای هماهنگی اطلاق می‌شود که به انگیزه‌های منهدم و واژگون نمودن شخص یا جناح حاکمه (ساختار سیاسی حاکم) یا هر دو آنها و همچنین جایگزین نمودن جانشین دلخواه برای هر یک از آنها به اجرا در می‌آید. (حبیبیان، پوریان، ۱۳۹۲: ۴)

فرماندهی معظم و معزز کل قوا^(مد) از سال‌ها قبل ضمن ابراز نگرانی خود از مسئله براندازی، فرموده‌اند: «عمده آن چیزی که باید آماج ذهن و فکر و عمل شما قرار بگیرد، مسئله براندازی است...» (دیدار اعضای شورای تأمین استان‌ها، ۱۳۷۹/۱۱/۲۵) با واکاوی تحولات جمهوری اسلامی ایران از جمله فتنه سال ۱۳۷۸ (توقیف یک روزنامه) فتنه سال ۱۳۸۸ (به بهانه تقلب در انتخابات)، فتنه سال ۱۳۹۶ (مسائل اقتصادی)، ۱۳۹۸ (افزایش قیمت بنزین) و ۱۴۰۱ (مرگ مهسا امینی - حجاب) و بررسی روندها می‌توان پیش‌بینی کرد دشمن در راستای پیشبرد اهداف براندازانه خود علیه جمهوری اسلامی ایران، سناریوهای متعددی را طراحی و متناسب با مقتضیات زمانی، شرایط جامعه و فرصتها نسبت به اجرای آن اقدام خواهد نمود، در این میان کارکنان فراجا که به عنوان یکی از گلوگاه‌های امنیتی برای سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه مطرح بوده و معاندین نظام به صورت مستمر در تلاشند تا با تأثیرگذاری بر اذهان، تغییر در بینش، نگرش، اعتقادات دینی، مذهبی و سیاسی کارکنان، ضمن نزدیک شدن به اهداف سوء خود در فراجا باعث شوند تا خواص و کسانی که باید پیشتاز تأمین امنیت در کشور باشند، به درکی برسند که منافع گروهی و جریانی یا قومی و مذهبی خود را به منافع سازمانی و ملی ترجیح دهند به همین منظور هوشیاری همیشگی و حکیمانه در مقابل دشمن، جزء بایدهای فراجا می‌باشد.

در شرایط فعلی با توجه به تلاش‌ها و ایثارگری‌های فراجا در مدیریت مناسب بحران‌ها و برقراری امنیت عمومی در جامعه، دشمن برای نفوذ در فراجا به عنوان بازوی مستحکم نظام مقدس ج.ا.ا. سرمایه‌گذاری‌های زیادی را شروع کرده اند که در صورت عدم پیشگیری به تدریج افراد مؤثر سازمان و افرادی که می‌توانند در سازمان اثرگذار باشند، آرام آرام باورها، آرمان‌ها، نگاه‌ها، سبک زندگی این کارکنان تغییر خواهد یافت و این کارکنان همانطور فکر و رفتار خواهند کرد که دشمن فکر می‌کند و تشخیص می‌دهد و رفتار می‌کند و اثر کاملاً مخرب جرائم مرتبط با براندازی و هزینه‌های مادی و معنوی قابل توجه آن بر پیکره فراجا و امنیت اجتماعی که یکی از مهمترین دغدغه‌های فرماندهی بوده جبران ناپذیر خواهد بود. با این توصیف به رغم تمامی تلاش‌ها و اقدامات صیانتی و پیشگیرانه صورت گرفته از جمله برگزاری کلاس‌های آگاه‌سازی (کارکنان/ خانواده)، ساخت فیلم‌های حفاظتی، صدور دستورکارها و هشدارهای حفاظتی، توجیه انفرادی کارکنان (پایور/ وظیفه)، برابر بررسی صورت گرفته فراوانی جرائم مرتبط با براندازی در پلیس دارای روندی رو به افزایش بوده است. و در برخی شاخص‌ها از جمله جرائم مرتبط با کارکنان وظیفه به لحاظ ضعف بصیرت و رفتارهای هیجانی زیاد، رشد قابل توجهی را شاهد می‌باشیم.

با این همه نظر به افزایش آمار جرائم مرتبط با جرم براندازی در سنوات اخیر، برابر مطالعات صورت گرفته در پژوهش‌های داخلی و خارجی، پژوهش علمی در خصوص پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی کارکنان پلیس انجام نشده و اغلب پژوهش‌های داخلی به موضوع براندازی نرم، جنگ نرم و... به صورت کلی پرداخته و در پژوهش‌های خارجی نیز بیشتر به موضوع کودتای نظامی پرداخته‌اند.

لذا چنانچه طرح راهبردی پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی تدوین نگردد، به مرور زمان بر شدت و میزان گرایش کارکنان به جرائم مرتبط با براندازی افزوده خواهد شد، مضاف بر اینکه نداشتن طرح راهبردی بومی پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی در پلیس می‌تواند یکی از مهمترین مسائل و چالش‌های امنیت اجتماعی و ملی و مأموریت‌های آتی پلیس باشد. بنابراین مسئله اصلی این است که «مرور نظام مند طرح راهبردی پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی در پلیس چگونه است؟»

مبانی نظری

دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

مقام معظم رهبری (مد) الگوها و نظریات غربی را مورد تأکید قرار داده و می‌فرمایند: بنده به عنوان کسی که از اول این انقلاب تا امروز در مسائل گوناگون و در عرصه‌های مختلف این نظام با جوانب و جریان‌های گوناگون مواجه بوده‌ام، هم آدم‌ها را می‌شناسم، هم حرف‌ها را می‌شناسم و هم با تبلیغات رسانه‌ای دنیا آشنا هستم، به یک جمع‌بندی رسیده‌ام که به طور خلاصه این است: یک طرح همه جانبه آمریکایی برای فروپاشی نظام جمهوری اسلامی طراحی شد و جوانب آن از همه جهت سنجیده شد. این طرح بازسازی شده‌ای است از آنچه در فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی اتفاق افتاد. به نظر خودشان می‌خواهند همان طرح را در ایران اجرا کنند؛ دشمن این را می‌خواهد. من اگر بخوادم قرائن و شواهد این معنا را بگویم، الآن در ذهن من هست، نه اینکه بخوادم دنبال نشانه‌هایش بگردم. شواهد آشکاری در اظهارات خودشان وجود دارد. در طول این چند سال، از اظهارات مغرورانه و قدرتمندانه و احياناً حساب نشده آنها صحت این ادعا کاملاً آشکار می‌شود که آنها به خیال خودشان طرح فروپاشی شوروی سابق را منطبق با شرایط ایران بازسازی کردند و می‌خواهند در ایران پیاده کنند. البته در چند مورد هم دچار اشتباه شدند که این هم از الطاف الهی است (امام خامنه‌ای (مد): ۱۳۷۷/۲/۷)

نظریه های علمی:**نظریه‌های بی‌سامانی اجتماعی، بی‌هنجاری و فشار**

نظریه‌های بی‌سامانی اجتماعی و بی‌هنجاری که نظریه فشار نیز نامیده می‌شود، با اینکه از ریشه‌های نظری و پژوهشی متفاوتی تکامل یافته‌اند. اما مضمون مشترکی دارند. هر دو نظریه بیان می‌دارند که نظم، ثبات و انسجام اجتماعی منجر به انطباق می‌شود، در حالی که نتیجه بی‌نظمی و عدم انسجام، جنایت و کژروی است. یک نظام اجتماعی، در صورتی دارای سامان و انسجام درونی است که در مورد هنجارها و ارزش‌های آن اتفاق نظر باشد؛ در میان اعضای آن همبستگی قوی موجود باشد و تعامل اجتماعی به صورتی منظم انجام پذیرد. به عکس، سیستم اجتماعی در صورتی دچار بی‌سامانی یا بی‌هنجاری است که گسست در همبستگی مشاهده شود و کنترل اجتماعی آن مختل شده باشد.

به موجب هر دو نظریه هر چه همبستگی، هماهنگی یا انسجام کمتری در یک گروه، اجتماع یا جامعه وجود داشته باشد، نرخ جنایت و کژروی در آن بیشتر است. هر نظریه تلاش دارد نرخ بالای جرم و بزهکاری در گروه‌های محروم طبقه پایین و قومی مختلف را توضیح دهد. (جوآنمرد، ۱۳۹۰: ۱۰۵)

نظریات جنگ نرم:

پس از جنگ سرد در غرب دو نظریه عمده مطرح شد: یکی خوش بینانه و دیگری هشداردهنده. نظریه نخست پیروزی غرب در جنگ سرد است که توسط «یوشیرو فوکویاما» مطرح شد. وی معتقد است: «دوران پایان تاریخ» و ختم تضادهای فکری و برتری اندیشه لیبرال دموکراسی در سراسر کره زمین فرا رسیده است. نظریه دوم روزهای شادمانی غرب را زودگذر می‌بیند و درباره خطر دشمنی موهوم در قالب رویارویی و برخورد دو تمدن اسلام و غرب هشدار می‌دهد که آن را «ساموئل هانتینگتون» استاد علوم سیاسی دانشگاه هاروارد مطرح و با نظریه «جین شارپ» تکمیل و عملیاتی می‌شود (مختاری، ۱۳۹۸: ۳۵)

این دو نظریه در کنار نظریه موسوم به «اندلسی» رهیافت‌هایی هستند که پایه‌های تئوریک جنگ نرم غرب به ویژه آمریکا بر آنها بنا نهاده شده است. این سه نظریه به شرح زیر مطرح می‌شود:

نظریه هانتینگتون:

ساموئل هانتینگتون، نظریه پرداز یهودی آمریکایی و مسئول هماهنگ کننده بنیاد طرح امنیتی شورای امنیت ملی آمریکا در سال ۱۹۹۲ یک سال بعد از فروپاشی شوروی، کتابی تحت عنوان «موج سوم دموکراسی» منتشر کرد. او در این کتاب فرآیند دموکراسی سازی و یا استحاله سیاسی در رژیم های غیردموکراتیک را آموزش می‌دهد. برخی از صاحب‌نظران آمریکایی و مراکز تصمیم‌ساز

فکری از جمله هانتینگتون بر این باورند که راه مقابله و فروپاشی نظام‌های غیرلیبرال در جهان اسلام، پیاده سازی پروژه دموکراسی سازی است. این راهبرد در طرح خاورمیانه بزرگ مورد تأکید قرار گرفته و در کنار راهبرد لشکرکشی نظامی طرفدارانی در مراکز مطالعاتی و کانون‌های تفکر غربی و به ویژه آمریکایی داشته است. (همان: ۳۶)

هانتینگتون در تقسیم‌بندی خود، نظام‌های سیاسی را به نظام‌های سیاسی لیبرال دموکراتیک و غیرلیبرال اقتدارگرا تقسیم می‌کند. او لازمه تغییر شکل حکومت‌های غیرلیبرال را وجود یک گروه قدرتمند «هواخواه لیبرالیسم» در درون نظام برای به نتیجه رساندن پروژه دموکراسی سازی می‌داند. وی تأکید می‌کند که غرب باید به صورت هماهنگ از عرصه دموکراسی در جوامع اسلامی حمایت کند.

«ریچارد هاس» رئیس شورای روابط خارجی آمریکا نوشت، هانتینگتون چند سال قبل نظریه برخورد تمدن‌ها را مطرح کرده است. طبق این نظریه ماهیت جنگ‌ها در حال تحول است. جنگ فرهنگی و تمدنی جایگزین جنگ نظامی شده است. با طبقه‌بندی هشت فرهنگ و تمدن در جهان، معارضة فرهنگی - تمدنی را بین دو فرهنگ و تمدن غرب و اسلام می‌داند و به طور مشخص جمهوری اسلامی را نماد متحرک تمدن اسلامی معرفی می‌کند. به عقیده او در جمهوری اسلامی دین و سیاست تلفیق شده است. از این جهت غرب را با خطر توسعه اصولگرایی اسلام مواجه کرده است که برخورد نظامی با چنین نظامی برای غرب مطلوبیت ندارد؛ بنابراین باید نیروهای به اصطلاح دموکراتیک و هواخواه غرب برای زیر سؤال بردن مشروعیت آن وارد عمل شوند. او جمهوری اسلامی ایران را به مثابه حکومتی غیرلیبرال و اقتدارگرا معرفی می‌کند و دستورالعملی را خطاب به هواخواهان لیبرالیسم در ایران برای هدف براندازی ارائه می‌دهد (مختاری، ۱۳۹۸: ۳۶).

نظریه جین شارپ:

جین شارپ پژوهشگر و استاد علوم سیاسی دانشگاه ماساچوست، رهیافت مبارزه بدون خشونت را به مثابه یک سلاح سیاسی مطرح می‌کند. او ابتدا به ناتو و سپس به سازمان سیا در آموزش رهبران کودتاهای نرم ۳۱ سال گذشته کمک کرد. جین شارپ از دهه ۵۰، تئوری‌های نافرمانی مدنی را مطالعه کرده بود. از نظر او این تئوری‌ها، فرمانبری و نافرمانی موضوعات مذهبی و اخلاقی محسوب می‌شوند نه موضوعات سیاسی (مختاری، ۱۳۹۸: ۳۶).

از نظر (جین شارپ) مغز متفکر براندازی نرم و نظریه پرداز هدف جنگ نرم، تغییر دولت‌های نامطلوب یا فروپاشی حکومت‌ها و کسب قدرت سیاسی است و با صلح طلبی، اعتقادات اخلاقی و مذهبی مرتبط نیست. جنگ نرم گزینه جایگزین سخت و نظامی برای رویارویی با حکومت‌های مدنظر است (معاونت آموزش فراجا، ۱۳۸۹: ۹۱)

شارپ که از طرفداران آموزه عدم خشونت گاندی است، در کتاب خود با عنوان «نظام روشمند برای رهایی» ۱۹۸ روش را برای اقدامات دور از خشونت برمی‌شمارد. وی می‌گوید: «سالیان سال، یکی از مهمترین نگرانی‌های من این بوده است که مردم چگونه می‌توانند جلوی به وجود آمدن دیکتاتوری را بگیرند یا دیکتاتورهای موجود را از میان بردارند (پورسعید، ۱۳۸۹: ۱۳۷).

نظریه اندلس:

الگوی اندلس یکی از الگوهای براندازی نرم است که از طریق تضعیف و جایگزینی باورها و ارزشها و اشاعه فساد اقتصادی، اخلاقی و رفتاری و همچنین ایجاد اختلاف و تفرقه، موجبات تحقق پروژه ناکارآمدسازی و فروپاشی نظام سیاسی را فراهم می‌نماید. طبق این الگو، جنگ نرم در سه سطح فساد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، موجبات ناکارآمدی نظام موجود را فراهم می‌سازد و به تدریج نظام موجود و حاکمان آن در باورهای ذهنی مردم بی اعتبار نموده و جامعه را دچار استحاله فرهنگی و رویگردانی از کارکردهای نظام می‌نماید (مختاری، ۱۳۹۸: ۳۷)

الگوی اندلسی جنگ نرم بر قطعه‌ای از تجربه تاریخی مسلمین در اروپا پایه گذاری شده است. در این مقطع تاریخی که زمان آن به اواخر قرن اول هجری بر می‌گردد، مسلمانان تحت تأثیر انگیزه‌های دینی و شور مذهبی، با سرعتی کم نظیر بر سراسر اندلس و حتی اعماق فرانسه مسلط شدند، اما به مرور با بروز اختلافات میان گروه‌های مختلف مسلمان برای کسب قدرت، دنیازدگی، فساد

اخلاقی و رفاه طلبی، بسیاری از مسلمانان به ویژه در سران و بزرگان آنها، زمینه آسیب پذیری و انحطاط فراهم شد. دشمن با بهره گیری از ضعف‌های درون جامعه اسلامی به تدریج قدرت یافت و ابتدا با به راه‌اندازی جنگ نرم و کمک به گسترش فساد و فحشاء، موفق به تضعیف اقتدار و ناکارآمدسازی حاکمیت آنان شد. سپس با جنگ سخت، قدرت و حکومت مسلمانان، بلکه حتی حضور آنان در اندلس را درهم پیچید (مختاری، ۱۳۹۸: ۳۷).

مقام معظم رهبری (مد) توجه ویژه‌ای به تحولات تاریخی اندلس به مثابه یکی از مصادیق جنگ نرم دارند و می‌فرمایند: «سیاست امروز غرب سیاست اندلسی کردن ایران است» (امام خامنه‌ای (مد): ۱۳۸۰/۲/۱۲).

پیشینه پژوهش

محمدصادق ایران عقیده، علیرضا صابریان، سید علی جبار گلباغی ماسوله (۱۴۰۱) در پژوهشی علمی با نام «امکان سنجی جرم انگاری براندازی نرم نظام اسلامی با رویکرد به مفهوم بغی» در پی تبیین مفهوم براندازی نرم نظام اسلامی و تطبیق آن با مفهوم و شرایط جرم بغی، امکان جرم انگاری براندازی نرم نظام اسلامی را تحت عنوان مجرمانه‌ی بغی می‌سنجد و مستند به تحلیل فقهی جرم بغی، براندازی نرم نظام اسلامی را پدیده‌ی مجرمانه‌ی نوظهوری تحت عنوان جرم بغی و از مصادیق نوین و امروزی آن، نتیجه می‌گیرد.

محمود عسگری، مجتبی اسدپور (۱۴۰۱) در مقاله «سوادهای امنیتی مؤثر در پیشگیری از ناآرامی‌ها در ج.ا. ایران»، با بررسی اسناد و منابع معتبر داخلی و خارجی، تعاریفی از سوادهای امنیتی ارائه نموده و در ادامه نقش این سوادها را در پیشگیری از ناآرامیها تبیین نموده است. به این نتیجه رسیده که میزان و کیفیت سوادهای امنیتی جامعه از شاخصهای تعیین کننده توان پیشگیری کشور از وقوع ناآرامی‌هاست. با نهادینه و درونی‌سازی سوادهای امنیتی، بستر مناسبی برای ایمن و مصون‌سازی جامعه در برابر چالش‌هایی همچون ناآرامی‌ها و یا جلوگیری از تشدید و اوجگیری آن فراهم خواهد شد.

فرزاد ادیبان، احمد خواجه، سهام صالحی (۱۴۰۰) با ارایه «الگوی جایگاه اشراف اطلاعاتی پلیس نظارت بر اماکن عمومی در پیشگیری از براندازی نرم فرهنگی» به این نتیجه رسیده که با توجه به گسترش فناوری اطلاعات و سیاستگذاری جبهه استکباری غرب در راستای ایجاد دهکده جهانی و هضم فرهنگ‌های معارض در فرهنگ غرب، شکل براندازی به معنای عام آن که همان اقدام سخت در جهت تغییر نظام‌های حکومتی است به براندازی نرم بدل شده که در این میان حوزه ی فرهنگی بیشتر از سایر حوزه‌ها علیه نظام جمهوری اسلامی ایران مورد استفاده قرار گرفته است.

امیر فراستی، سیامک ره پیک (۱۳۹۹)، در مقاله «بررسی مؤلفه‌های پیشگیری بر کنترل و کاهش ارتکاب جرائم کارکنان پایور نیروهای مسلح» به این نتیجه رسیده است که پیشگیری از جرم، به‌ویژه در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران حائز شرایط و ویژگی‌های منحصر به فرد می‌باشد با این توضیح که اگرچه بعضاً متأثر از مؤلفه‌های درونی است ولی وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و .. نیز در آن تأثیر دارد.

فریبرز اصلانی؛ سیف ... رهبری؛ خدایار ابراهیمی (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «پیامدشناسی کارکردهای براندازی نرم ناشی از نفوذ دشمن (با تأکید بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری)» به این نتیجه رسیده که در شرایط فعلی (در دوره پسابرجام و به خصوص در نتیجه مذاکرات هسته‌ای). مهم‌ترین تهدید برای انقلاب اسلامی که موجب نگرانی مقام معظم رهبری هم شده است، ترفندهای دشمن در بحث نفوذ بوده و از این میان، مقوله «نفوذ فرهنگی دشمن» از جایگاه ویژه‌ای در دیدگاه ایشان برخوردار است.

جمال الدین حسین زاده (۱۳۹۶) در مقاله خود با عنوان «براندازی نظام در ایران پیشینه تقنینی، تحولات کیفی»، بر آن است تا با مطالعه پیشینه تاریخی حکومت‌های گوناگون از زمان ایران باستان تاکنون، ضمن بررسی مصادیق تاریخی براندازی در دوره های گوناگون، سیاست حکومت‌های مختلف برای مقابله با این پدیده را از منظر حقوقی و جرم شناختی مورد بررسی قرار دهد.

فائزه عظیم زاده اردبیلی (۱۳۹۴) در مقاله «معناشناسی بغی و براندازی در قرآن کریم و نظام حقوقی اسلام» به معناشناسی واژه بغی و قلمرو معنایی آن در قرآن کریم و نظام حقوقی اسلام و بررسی مفهومی جرم سیاسی و بغی پرداخته است. در باب هر کدام از این

دو جرم به طور مجزا تحقیقات گسترده‌ای صورت پذیرفته که در اکثر این تحقیقات اشارهای به جرم مشابه شده، اما در مورد انطباق با عدم انطباق آنها کمتر تحقیق و بررسی جدی صورت پذیرفته است. به نظر میرسد برای انجام وظیفه‌ای که قانون اساسی بر عهده قوانین موضوعه گذاشته - و آن ارائه تعریف دقیق و جامع از جرم سیاسی است - و اینکه پایه و مبنای قوانین ما در جمهوری اسلامی می‌بایست فقهی باشد، لازم است که این دو جرم در یک تحقیق مقایسه‌ای مورد بررسی قرار گیرند.

مسعود پورفرد، سیدابوالحسن توفیق‌یان (۱۳۹۴) در مقاله خود با عنوان انقلاب‌های ساختگی توسط غرب (مطالعه موردی سه کشور گرجستان، اوکراین و قرقیزستان) انقلاب‌های صورت گرفته را از حیث فساد گسترده، بن بست سیاسی، بحران مشروعیت و نفوذ غرب مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. به رغم حضور و مشارکت مردم در تحولات سیاسی - اجتماعی کشورهای خود برای رسیدن به یک انقلاب مردمی، دنیای غرب؛ به ویژه آمریکا، از تهدیدهای موجود در مقابل اردوگاه غرب، با مدیریت جنگ نرم، حرکت‌های مردمی را که برای جهان غرب، تهدید تلقی می‌شدند، با ترفندهای از قبیل تعیین شده، تبدیل به فرصت برای خود کرده و با نفوذ در حرکت‌های مردمی، آن را به نفع خود، مصادره به مطلوب کرده است و در تحولات سیاسی - اجتماعی جهان معاصر تلاش می‌کند به اقمار خود به طور فزاینده‌ای بیفزاید.

خسرو حبیبی (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با عنوان نقش قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در پیشگیری از براندازی نرم مقاله که از روش کتابخان‌های و اسنادی استفاده شده است، قدرت نرم کشورمان را در پیشگیری از براندازی نرم، مورد کنکاش و بررسی قرار داده است.

جواد جمالی، (۱۳۸۹)، در مقاله «مهندسی براندازی نرم مبتنی بر مشروعیت زدایی» با بهره‌گیری از نظریه «انطباق‌شناختی» و نقش آن در تغییر نگرش و سپس تغییر رفتار افراد جامعه هدف، به تشریح روش‌های مشروعیت زدایی اعم از القای ناکارآمدی دولت، انفعال نخبگان، کاهش مشارکت سیاسی، بی‌اعتبارسازی حکومت و تضعیف مبانی فرهنگی و ایدئولوژیک نظام سیاسی می‌پردازد. در نتیجه کارگزاران براندازی نرم با کاربست قواعدی چون مدیریت ادراکات و احساسات و تغییر ذائقه سیاسی، به براندازی رژیم اقدام می‌کنند.

حسین آقا بابایی (۱۳۸۵) در مقاله «تحلیل جرم براندازی در حقوق کیفری ایران» در صدد تحلیل ارکان جرم براندازی در حقوق کیفری ایران است. لذا نسبت به تشریح جرم براندازی در مقررات کیفری ایران از جمله در قانون مجازات اسلامی و قانون مجازات نیروهای مسلح، قیام مسلحانه و افعالی مانند طرح ریزی، و تهیه سلاح و مهمات و قبول نامزدی مشاغل حساس حکومت کودتا یا دسته و گروه جهت براندازی حکومت، رفتارهای مجرمانه‌ای هستند که در صورت احراز سایر شرایط قانونی به عنوان جرم براندازی قابل تعقیب‌اند.

تیمرم، متیون (۲۰۲۲) پایان نامه خود با عنوان «وقتی ترس براندازی، باعث مداخله نظامی می‌شود». بر چگونگی مداخله دولت‌ها برای رسیدگی به تهدیدات استراتژیک درک شده برای دولت‌های خود تمرکز می‌کنند. این منطق برای درک بسیاری از موارد مداخله مفید است، اما دلیل جایگزینی برای مداخله رهبران دولت را پنهان می‌کند. و سرانجام به این نتیجه می‌رسد: از آنجا که رهبران غالباً اقتدار خود را در برابر نتایج سیاسی در داخل کشورهای اطراف آسیب پذیر می‌بینند، ممکن است از مداخله نظامی خارجی برای ایجاد شرایطی در خارج از کشور استفاده کنند که برای اقتدار آنها در داخل کشور مفید است. (ترس از براندازی داخلی با الهام از خارج، محرک مکرر مداخله نظامی خارجی است.)

بینتی، مارکو نیکولا (۲۰۲۱) در رساله دکتر خود با عنوان «مقابله با کودتا، بازسازی و تخصیص منابع در کشورهای شکننده و پس از جنگ» (دانشگاه اسکس. کشور نیپال) نشان می‌دهد رهبرانی که می‌توانند به بودجه‌هایی که اختیاری تخصیص دهند دسترسی دارند، کمتر از دیگران در هنگام مواجهه با خطر کودتا، تلاش‌های سازمانی برای مقابله با کودتا را انجام می‌دهند. بررسی‌ها حاکی از این می‌باشد منابعی که بازسازی تاسیسات برای تولید و توزیع انرژی را هدف قرار می‌دهند، تأثیر مثبت و قابل توجهی در تحریک بخش تولید کشورهایی که براندازی را تجربه کردند، دارد. همچنین یافته‌های ارائه شده در تحقیق، درک ما را از عوامل

مؤثر بر روابط نظامی-نظامی و بودجه دولتی در کشورهای شکننده افزایش می‌دهد. در عین حال، آنها درک ما را از نحوه شکل‌گیری کمک‌ها به کشورهای پس از جنگ ارتقا می‌دهند.

کریم الباز (۲۰۱۶)، در پایان نامه خود با نام «ارزیابی، هماهنگی و اجرا: تحلیلی از سازمان کودتای نظامی در مصادیق کودتای موفق» بیان داشته از نظر تئوری، اعضای نیروی زمینی کودتاچیان عادی هستند زیرا از آموزش و تجهیزات کافی برای دستیابی به اهداف یک کودتا برخوردارند در این پایان نامه، فرض شده تشکیل سازمان کودتا در درجه اول به دو عامل وابسته است: اول، توانایی کودتاچی اصلی برای برقراری ارتباط بین شاخه‌های مختلف خدمات نظامی، دوم، وجود یک وضعیت ناآرامی اجتماعی که می‌تواند توسط رهبر کودتا، که می‌تواند بین شاخه‌های خدماتی مختلف ارتباط برقرار کند، برای متقاعد کردن افسران شاخه‌های خدماتی مختلف برای اجرای مشترک کودتا به عنوان وسیله‌ای برای پایان دادن به «آشوب».

کارداس، تونکای، بالچی، علی (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «درک کودتای نظامی ژوئیه ۲۰۱۶: معضل امنیتی معاصر در ترکیه»، نشان می‌دهد که چگونه یک مسیر خاص از قدرت و هویت بین دو نیروی مذهبی به یک رقابت امنیتی وحشیانه در جامعه و سیاست ترکیه تبدیل شده است. کانون‌های تحلیلی را روی معمای زیر قرار می‌دهد: چگونه جامعه گولن - که زمانی متحد محرمانه حزب عدالت و توسعه بود - به یک کودتاچی در ارتش ترکیه برای سرنگونی دولت منتخب تبدیل شد؟ به منظور کشف این معما، این پژوهش با استفاده از یک مفهوم متمایز - معضل امنیت بین‌اجتماعی، انحرافات قابل توجهی را از رویکردهای استاندارد به هویت مذهبی و تعارض ارائه می‌کند.

خارا لیوا، دانیلا (۲۰۱۳) در رساله دکتری خود با عنوان «پیامدهای خشونت سیاسی نسل دوم اپوزیسیون در شیلی پس از کودتا و حافظه خانوادگی آن» این تز نشان می‌دهد که چگونه، در نتیجه سیاست ترس، حافظه مخالف به عنوان یک دارایی خانوادگی سرمایه‌گذاری شد. همچنین ثابت می‌کند چگونه هر تجربه‌ای به عنوان یک خاطره خانوادگی ارائه نمی‌شود، بلکه آنهایی که تحت فرآیند انتخاب هستند که در آن مدل‌های جنسیتی روابط خانوادگی نیز نقش دارند. با بررسی تولید خاطره‌های متقابل خانوادگی، این رساله به این نتیجه می‌رسد که نسل دوم حافظه خانوادگی را نه تنها محلی برای سنت و پیوندهای عاطفی، بلکه برای مجادله، استیضاح اخلاقی و گسست نیز می‌سازد.

آرباتلی، اکیم، آرباتلی، جمال ارن (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «عوامل بین‌المللی تعیین کننده رفتار کودتای نظامی»، نتایج تحقیق حاکی از این بوده که، سه موضوع در ادبیات تجربی کودتا برجسته است که باید توسط محققان بیشتر مورد توجه قرار گیرد. اول، نیاز به تلاش‌های گسترده‌تر و سیستماتیک جمع‌آوری داده‌ها برای به دست آوردن اطلاعات دقیق درباره هویت، اهداف و انگیزه‌های عاملان کودتا است. دوم، منابع خارجی نامنی رهبران فراتر از درگیری‌های بین‌دولتی، همچنان یک منطقه ناشناخته است. سوم، اگرچه بسیاری از مطالعات تلاش کرده اند تعیین کنند که کودتا چه زمانی رخ می‌دهد، دانش علمی در مورد زمان و چگونگی موفقیت آنها بسیار محدود است. کار بیشتری برای کشف عوامل تعیین کننده موفقیت کودتا در رژیم‌های مختلف و سناریوهای بقای رهبران مورد نیاز است.

دوروثی، اوهل و اوگنی، فینکل (۲۰۱۳) در مقاله‌ای با عنوان «کودتاها و درجات نظامی» به این نتیجه رسیده که رتبه رهبر کودتا پیش بینی کننده مهم موفقیت کودتا است برای اصلاح شهود خود در مورد رابطه بین این متغیرها، سپس به داده‌های کیفی در مورد کودتاها در دو کشور سورینام ۱۹۸۰-۱۹۸۷ و آرژانتین ۱۹۷۶-۸۹ را بررسی و پیشنهاد نموده که یافته‌های تحلیل در گسترش ادبیات نظری در مورد علل کودتا، اثبات کودتا، روابط نظامی غیرنظامی و نظم و ثبات اجتماعی کمک می‌کند و تحلیل تجربی اولیه نشان می‌دهد که تئوری‌پردازی بیشتر درباره پیوند بین رتبه‌های نظامی و کودتا مثر ثمر خواهد بود.

دی بروین، ای (۲۰۱۸) در مقاله‌ای با عنوان «جلوگیری از کودتا» بهاین نتیجه رسیده که با استفاده از داده‌های سری زمانی بین‌المللی جدید در مورد نیروهای امنیتی دولتی به همراه شواهدی از شانزده مطالعه موردی، نشان می‌دهد که موازنه‌سازی احتمال موفقیت کودتا را کاهش می‌دهد و این کار عمدتاً با ایجاد انگیزه برای برخی سربازان به جای ایجاد موانع برای هماهنگی بین

نیروها، برای مقاومت در برابر کودتا انجام می‌شود. با این حال، تعادل با کودتای کمتر همراه نیست در واقع، ایجاد یک نیروی امنیتی جدید احتمال کودتا در سال بعد را افزایش می‌دهد.

دن رایتر، (۲۰۲۰) در مقاله خود با عنوان «اجتناب از معضل اثبات کودتا: تحکیم کنترل سیاسی با حداکثر کردن قدرت نظامی» به این نتیجه رسیده که یک رهبر می‌تواند همزمان خطر کودتا را کاهش دهد و کارایی نظامی را با استفاده از برخی تاکتیک‌های ضد کودتا بهینه کند اما برخی دیگر را نه. در محدودیت‌های در دسترس بودن و وابستگی.

کریستین گلاسل، کریستین گلاسل (۲۰۲۰) در مقاله «تأثیر اعتصابات و کودتاها در ضد شورش‌ها با الهام از بهار عربی»، شواهد موردی از آرژانتین و ونزوئلا در جنگ سرد ارائه کرده و با نشان دادن دامنه استدلال خود، به طور کمی تلاش‌های کودتا در ضد شورش در سراسر جهان (۲۰۰۵-۱۹۵۰) را تجزیه و تحلیل و به این نتیجه رسیده است که اعتصابات، خطر کودتا در زمان جنگ را افزایش می‌دهد، در حالی که تظاهرات، شورش‌ها و حملات چریکی این گونه نیست، یافته‌ها پتانسیل معکوس مقاومت غیر خشونت‌آمیز را با پیامدهای مهمی برای نظم‌های سیاسی پس از کودتا و چشم‌انداز دموکراسی‌سازی برجسته می‌کنند.

ژان لاشاپل (۲۰۲۰) در مقاله خود با عنوان «تأثیر کودتاهای نظامی بر سرکوب دولتی» تأثیر کودتاها را بر سرکوب دولتی با بهره‌برداری از عنصر شانس در موفقیت یا شکست کودتای کودتا تخمین زده و به این نتیجه رسیده است که برخلاف دیدگاه‌های رایج در مورد کودتا به‌عنوان راه‌حلی علیه حکومت‌های سرکوبگر، هیچ مدرکی دال بر اینکه کودتا اثر آرام‌بخشی بر سرکوب دولتی داشته باشد، پیدا نمی‌کنم در عوض، به نظر می‌رسد کودتا اوضاع را بدتر می‌کند، حتی زمانی که رهبرانی را هدف قرار می‌دهد که مرتکب نقض گسترده حقوق بشر می‌شوند. این مقاله با حل یک بحث طولانی مدت «کودتای خوب در مقابل کودتای بد» به مطالعات خشونت سیاسی، اقتدارگرایی و روابط نظامی-نظامی کمک می‌کند.

سودوت، جون کوگا (۲۰۱۷) در مقاله خود با عنوان «خطر کودتا»، با تکیه بر بینش‌های حاصل از مطالعات رسمی در مورد تقسیم قدرت اقتدارگرایانه، پیشنهاد می‌کند که رهبران سیاسی با افزایش خطر کودتا، احتمال کمتری دارند که تلاش‌های ضد کودتا را انجام دهند، زیرا ارتش‌ها می‌توانند رهبران را از تضعیف آنها با تهدید به کودتا بازدارند مدل‌های آماری در این مقاله، خطر کودتای پنهان را با جمع‌آوری مناسب شاخص‌های متعددی که تمایل و توانایی نظامیان برای سازمان‌دهی کودتا را نشان می‌دهند، تخمین می‌زنند نتایج تجربی به شدت از این گزاره حمایت می‌کند؛ تلاش‌های ضد کودتا که توسط رهبران انجام می‌شود خطر کودتا را کاهش می‌دهد.

دان کوالی (۲۰۲۲) در مقاله «مقابله با کودتا» به این نتیجه رسیده است که جلوگیری از کودتا در آفریقا بستگی دارد به اعتماد متقابل بین دولت و نحوه خدمت‌رسانی بهتر به مردمش، گام کلیدی برای سرکوب کودتاها سه چیز است: اول، بی‌انگیزه کردن تغییرات غیر دموکراتیک قانون اساسی و تغییرات غیرقانونی دولت در حالی که مشوق دموکراسی و مشروعیت است. دوم، بهبود حکمرانی برای ایجاد قراردادهای اجتماعی قوی تر بین شهروندان و مردم در سراسر آفریقا. و سوم، دولت‌های آفریقایی باید حکومت‌داری بخش امنیتی را تقویت کنند و کنترل دموکراتیک نیروهای مسلح را ارتقا دهند. دولت‌ها باید پلیس را از نفوذ سیاسی دور نگه دارند رهبران سیاسی به نوبه خود باید درک خود را از بخش امنیتی افزایش دهند. کنندو برای حفظ اعتماد عمومی، ارتش به عنوان یک نهاد، نباید از نظر سیاسی به چپ یا راست متمایل شود، بلکه باید راست بایستد

هولگر آلبرشت، کوین کوهرلر، آستین شوتز (۲۰۲۱) در مقاله خود با عنوان «آژانس کودتا و چشم‌انداز دموکراسی» نشان می‌دهند که تلاش‌های کودتا از بالای سلسله مراتب نظامی بسیار بیشتر از کودتاهایی از رده‌های پایین و متوسط سلسله مراتب نظامی موفق هستند. علاوه بر این، کودتاهای بالاتر، ائتلاف‌های نخبگان استبدادی را مجدداً تنظیم می‌کنند و در خدمت حفظ حکومت استبدادی هستند. آنها به ندرت فرصتی برای گذار دموکراتیک ایجاد می‌کنند در مقابل، کودتاهای موفقیت‌آمیز از پایین می‌توانند منجر به فروپاشی رژیم‌های استبدادی و ایجاد فرصتی برای انتقال دموکراتیک شوند.

روش پژوهش

فرا ترکیب نوعی روش کیفی در ترکیب داده‌های پیمایشی است که پژوهش‌های مختلف صورت گرفته در یک حوزه مشخص را سازماندهی و دسته بندی می کند یا فن آماری است که میزان اثر متغیرهای مشابه دو بار و بیش از دوبار در پژوهش‌ها را بر مبنای مدل هانتر و اشمیت برآورده می کند. مراحل فرا ترکیب شامل تعیین عنوان تنظیم، پرسش تهیه، پیشینه گزینش پژوهش‌های واجد شرایط استخراج داده‌ها ارزیابی کیفیت و اعتبار آن و در نهایت ترکیب متغیرها و تفسیر است. این پژوهش به لحاظ پهنه، زمانی محدوده بین سالهای ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۱ بود که تعداد جامعه آماری آن ۳۰ پژوهش و از بین آنها ۱۸ سند پژوهشی متناسب با ملاکهای فرا ترکیب کمی (ضریب همبستگی، حجم نمونه سطح معناداری کیفیت، پژوهش اعتبار و روایی پژوهش، پیمایش) به عنوان واحد تحلیل انتخاب شدند بعد از دسته بندی اولیه مطالعات، سنخ شناسی و توصیف آن، در نهایت متغیرهای پژوهش که بیش از ۲ بار در مطالعات تکرار شده اند برای تعیین اندازه اثر و ضریب همبستگی مدل هانتر و اشمیت وارد نرم افزار «سی.ام.ای ۲» شدند.

مراحل روش تحقیق فرا ترکیب

روش‌های متعددی برای انجام فرا ترکیب پیشنهاد شده است که الگوی هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو بیشترین کاربرد را دارد.

گام نخست: تنظیم سوال‌های پژوهش

نخستین گام فرا ترکیب تنظیم پرسش‌های پژوهش است. نخستین سوال برای شروع فرا ترکیب چه چیزی (What) است. همچنین می‌توان سوالاتی را با مضمون چه؟ چه وقت؟ و چگونه مطرح کرد:

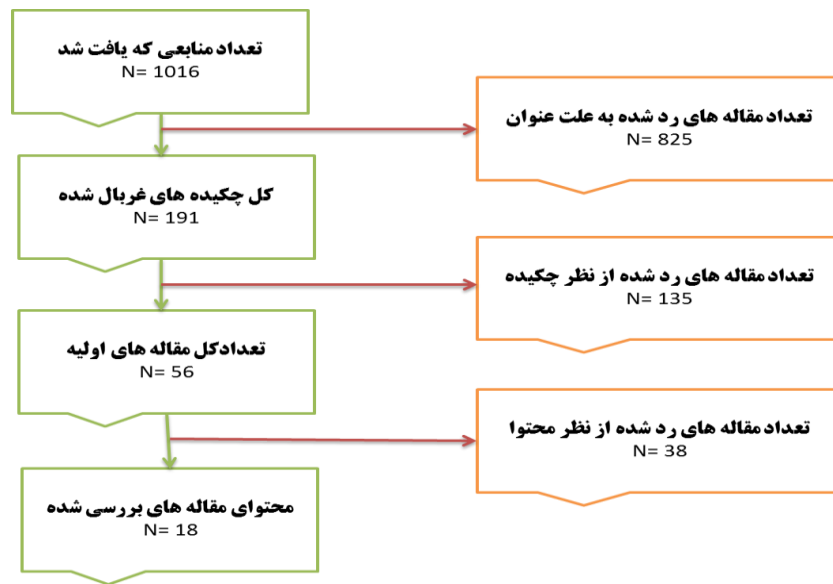
- شاخص‌های اصلی مقوله پیشگیری از جرم براندازی کدامند؟
- شاخص‌های مقوله پیشگیری از جرم براندازی شامل چه مواردی است؟
- شاخص‌های مقوله پیشگیری از جرم براندازی چه ارتباطی با یکدیگر دارند؟

گام دوم: بررسی نظام مند متون

در این مرحله پژوهشگر به جستجوی نظام مند مقالات منتشر شده در فصلنامه‌های مختلف تمرکز نموده و واژگان کلیدی مرتبط را انتخاب نموده و به منظور پاسخگویی به سؤالات مطرح شده در مرحله اول با استفاده از کلید واژه‌های پیشگیری از جرم، پیشگیری از براندازی، کودتا و .. در پایگاه‌های داده معتبر خارجی و داخلی از جمله: Noormags، Civilica، SID، Scopus، Emerald، IRANDOC بین سالهای 1395 تا اوایل سال 1401 مقالات مرتبط بررسی شده است.

گام سوم: جستجو و بررسی مقاله‌های مرتبط

پس از شناسایی واژگان کلیدی تحقیق، مجموعه مقاله‌های حاوی واژگان کلیدی شناسایی شده و در هر بازبینی تعدادی از مقالات رد شده است. این مقالات براساس مواردی چون عنوان، چکیده، محتوا و روش تحقیق مانند نمودار زیر غربال گردیده و مقاله‌های نهایی استخراج می‌شوند.

شکل شماره ۱- فرایند بازبینی برای انتخاب مقاله‌های مورد نظر

به محض این که مقالات برای تناسب با پارامترهای مطالعه بررسی شد، در قدم بعدی پژوهشگر باید کیفیت روش‌شناختی مطالعه‌ها را ارزیابی کند. هدف از این گام حذف مقاله‌هایی است که پژوهشگر به یافته‌های ارایه شده اعتمادی نداشته باشد، بنابراین ممکن است مقاله‌های که باید در ترکیب وجود داشته باشد را رد کند. شایان ذکر است که در بسیاری از مقاله‌های خارجی مؤثر بر پیشگیری از براندازی نبوده، به همین سبب بسیاری از آنها در مراحل غربالگری حذف شده‌اند.

گام چهارم: استخراج اطلاعات مقالات

در این مرحله محتوای مقالات به دقت مطالعه شده و شاخص‌های اساسی مانند هدف پژوهش، روش، رویه‌ها استخراج گردیده است.

گام پنجم: تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی

هدف متاترکیب ایجاد تفسیر یکپارچه و جدیدی از یافته‌ها می‌باشد. این روش برای شفافسازی مفاهیم، الگوها و نتایج در پالایش حالت‌های موجود دانش و ظهور مدل‌های عملیاتی و تئوریه‌ها پذیرفته شده است در طول تجزیه و تحلیل، پژوهشگر موضوعاتی را جستجو می‌کند که در میان مطالعه‌های موجود در متاترکیب پدیدار شده‌اند. در این مورد به عنوان «بررسی موضوعی» شناخته می‌شود (عرب و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۴).

به محض اینکه موضوع‌ها شناسایی و مشخص شدند، بررسی کننده یک طبقه‌بندی را شکل می‌دهد و طبقه‌بندی‌های مشابه و مربوط را در موضوعی قرار می‌دهد که آن را به بهترین گونه توصیف می‌کند. موضوع‌های اساس و پایه‌ای را برای ایجاد توضیحات، مدل‌ها و تئوریه‌ها یا فرضیات کاری ارائه می‌دهند (همان).

در پژوهش حاضر، ابتدا تمام عوامل استخراج شده از مطالعه‌ها به عنوان کد (مؤلفه‌ها) در نظر گرفته شده و سپس با در نظر گرفتن مفهوم هر یک از این کدها، آنها را در یک مفهوم مشابه (ابعاد) دسته‌بندی کرده تا به این ترتیب مفاهیم پژوهش شکل داده شود.

گام ششم: پایایی و اعتبار مدل

در پژوهش کیفی منظور از اعتبار، مفاهیمی شامل دفاع‌پذیری، باورپذیری، تصدیق‌پذیری و حتی بازتاب‌پذیری نتایج تحقق است. یکی از شاخص‌های پایایی تحقیق کیفی، ارزیابی دو یا چند سند از حیث ارجاع به شاخصی خاص است. هم چنین در این پژوهش،

برای حفظ کیفیت مطالعه از نرم افزار maxqda و محاسبه شاخص کاپا^۱ نیز استفاده شده که چگونگی محاسبه این شاخص در قسمت بعد به طور مفصل شرح داده شده است.

گام هفت: استخراج اطلاعات مقالات

در این مرحله از روش فراترکیب، یافته‌های حاصل از مراحل قبل ارایه می‌شوند. ۱۸ مقاله انتخاب شده از سوی پژوهشگر در مدت زمان ۲ ماه به دقت مورد بررسی قرار گرفت و اطلاعات مورد نیاز بر اساس هدف اصلی این مقاله که شناسایی طرح راهبردی پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی در فراجا می‌باشد؛ شناسایی شد. شایان ذکر است استفاده از انترویی شانون نیز در این مرحله مرسوم است.

یافته‌های تحقیق

الف. توصیفی: بر اساس یافته‌های جدول ۲ و ۳، ۵۵ درصد پاسخگویان را دانشجویان دانشگاه جامع علوم انتظامی، ۴۵ درصد را کارکنان فراجا تشکیل می‌دهند.

جدول ۲. اطلاعات عمومی پژوهش‌های پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی در فراجا

فرآوانی معتبر	فرآوانی	جزئیات	موارد
۱۰۰	۱۸	مقاله	نوع پژوهش
۰	۰	پایان‌نامه	
۱۶/۷	۳	۱۴۰۱	سال اجرای پژوهش
۱۶/۷	۳	۱۴۰۰	
۳۳/۳	۶	۱۳۹۹	
۱۱/۱	۲	۱۳۹۸	
۵/۶	۱	۱۳۹۷	
۱۱/۱	۲	۱۳۹۶	
۵/۶	۱	۱۳۹۵	
۵/۶	۱	کل کشور	مکان و قلمرو پژوهش
۵/۶	۱	مشهد	
۵۰	۹	تهران	
۵/۶	۱	ساری	
۵/۶	۱	خرم‌آباد	
۵/۶	۱	مشهد	
۱۱/۱	۲	اصفهان	
۵/۶	۱	تبریز	
۵/۶	۱	اردبیل	
۹۴/۴	۱۷	کمی	روش
۰	۰	کیفی	
۵/۶	۱	ترکیبی	

¹ Kappa Indicator

جدول ۳. جامعه آماری پژوهش‌های فراترکیب

درصد فراوانی	فراوانی	گروه مورد بررسی
۵۵	۱۰	دانشجویان دانشگاه جامع علوم انتظامی
۴۵	۸	کارکنان فراجا
۱۰۰	۱۸	مجموع

جدول ۴. بررسی ضریب و مقدار همبستگی متغیرهای پژوهش با پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی در فراجا

شدت	گزارش آماری					نوع اثر	متغیر	
	Sig	Z	Upper	Lower	اندازه اثر			
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۱۲۹	۰/۸۸۲	۰/۱۳۲	۰/۳۹۳	تصادفی	انسجام	سرمایه اجتماعی
زیاد	۰/۰۰۱	۳/۵۶۹	۰/۶۲۶	۰/۱۷۴	۰/۵۲۱	تصادفی	اعتماد سازمانی	
متوسط	۰/۰۲۰	۷/۸۸۷	۰/۵۷۴	۰/۲۹۰	۰/۴۰۷	تصادفی	مشارکت اجتماعی	
متوسط	۰/۰۰۰	۱۲/۷۴۴	۰/۹۴۱	۰/۱۷۱	۰/۳۲۷	تصادفی	حمایت اجتماعی	
متوسط	۰/۰۰۰	۱۴/۴۶۶	۰/۶۹۹	۰/۲۸۶	۰/۳۸۲	تصادفی	اثر کل سرمایه اجتماعی	
کم	۰/۰۰۵	۷/۹۸۵	۰/۵۳۷	۰/۱۴۳	۰/۳۳۶	تصادفی	اعتقادی	دین‌داری
متوسط	۰/۰۰۰	۳/۲۸۳	۰/۴۹۳	۰/۰۸	۰/۲۹۹	تصادفی	تجربی	
متوسط	۰/۰۲۰	۱۳/۹۵۷	۰/۹۵۱	۰/۲۲۵	۰/۳۹۸	ثابت	مناسکی	
متوسط	۰/۰۰۰	۹/۲۵۱	۰/۷۳۴	۰/۲۷۲	۰/۴۴۱	تصادفی	پیامدی	
متوسط		۱۰/۲۴۸	۰/۶۶۳	۰/۲۶۷	۰/۳۹۲	ثابت	اثر کل دین‌داری	
متوسط	۰/۰۰۱	۳/۳۹۸	۰/۶۶۳	۰/۱۲۷	۰/۳۲۶	تصادفی	تعامل فرماندهان	عوامل انتظامی
کم	۰/۰۰۱	۳/۳۶۳	۰/۵۸۲	۰/۱۷۴	۰/۲۸۰	ثابت	تعامل مدیران با کارکنان	
متوسط	۰/۰۰۰	۵/۷۹۱	۰/۵۴۴	۰/۲۹۳	۰/۳۲۷	تصادفی	مهارت ارتباطی فرماندهان فراجا	
متوسط	۰/۰۰۳	۱۰/۶۳۹	۰/۸۵۶	-۰/۱۸۱	۰/۳۶۹	تصادفی	تعامل اجتماعی	
کم	۰/۰۰۰	۱۴/۹۷۷	۰/۸۵۲	۰/۳۸۷	۰/۲۱۷	تصادفی	اثر کل عوامل انتظامی	
متوسط	۰/۰۱۳	۸/۵۳۳	۰/۷۵۲	۰/۱۳۷	۰/۴۷۲	تصادفی	نظارت رسمی	نظارت
کم	۰/۰۰۳	۶/۰۲۵	۰/۸۰۰	۰/۴۷۱	۰/۲۸۰	ثابت	بازدارندگی محیطی	
زیاد	۰/۰۰۱	۱۳/۳۹۷	۰/۸۶۱	۰/۳۲۱	۰/۵۳۵	تصادفی	نظارت غیررسمی	
متوسط	۰/۰۰۱	۲۱/۴۳۹	۰/۹۸۹	۰/۳۹۵	۰/۳۱۶	تصادفی	اثر کل نظارت	
کم	۰/۰۲۱	۳/۲۲۵	۰/۶۳۳	۰/۰۴۹	۰/۲۵۲	تصادفی	تعلق مکانی	عوامل محیطی
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۲۲۳	۰/۳۶۲	۰/۱۹۶	۰/۳۸۳	تصادفی	ابلاغیه‌های هوشیاری	

کم	۰/۰۰۴	۲/۳۶۴	۰/۷۵۱	۰/۰۹۱	۰/۲۹۹	تصادفی	مجازات های کیفری	
متوسط	۰/۰۰۰	۵/۳۶۵	۰/۶۱۲	۰/۱۷۶	۰/۳۴۵	ثابت	حفاظت فیزیکی	
زیاد	۰/۰۰۰	۱۲/۹۳۳	۰/۷۶۶	۰/۲۴۰	۰/۵۱۶	تصادفی	تنبیهات سازمانی	
زیاد	۰/۰۰۰	۱۶/۶۷۸	۰/۹۶۴	۰/۳۲۸	۰/۶۳۱	تصادفی	برگزاری کلاس های آگاه سازی	
کم	۰/۰۰۲	۱۱/۹۹۷	۰/۶۲۵	۰/۳۳۴	۰/۲۵۹	تصادفی	اثر کل عوامل محیطی	رسانه جمعی
متوسط	۰/۰۰۰	۱۰/۶۹۵	۰/۸۸۴	۰/۱۴۵	۰/۴۲۷	ثابت	عملکرد مطبوعات	
متوسط	۰/۰۰۰	۱۲/۶۳۵	۰/۶۳۱	۰/۲۵۸	۰/۴۱۸	تصادفی	میزان استفاده از شبکه مجازی	
متوسط	۰/۰۰۰	۷/۶۵۲	۰/۶۳۵	۰/۱۳۶	۰/۳۹۹	تصادفی	عملکرد رسانه های جمعی	
کم	۰/۰۰۰	۱۲/۶۷۸	۰/۶۹۵	۰/۲۶۴	۰/۲۶۱	ثابت	اثر کل رسانه جمعی	
متوسط	۰/۰۰۱	۱۹/۸۶۲	۰/۸۸۹	۰/۳۹۱	۰/۳۳۹	ثابت	اثر کل پژوهش بر پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی	

جدول ۵. نتایج بررسی نقش تعدیل گر متغیر جامعه آماری

سطح معناداری	مقدار Z	اندازه اثر	تعداد اندازه اثر	جامعه آماری
۰/۰۰۰	۱۸/۰۰۸	۰/۳۹۱	۱۰	دانشجویان دانشگاه جامع علوم انتظامی
۰/۰۰۰	۵/۵۱۲	۰/۲۱۳	۸	کارکنان فراجا
۰/۰۰۲	۱۳/۴۵۱	۰/۱۳۲	۱۸	اثر کل

بر اساس نتایج حاصل از جدول ۴ مبنی بر اثر کل متغیر سرمایه اجتماعی بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی (۰/۳۸۱) = اندازه اثر می توان نتیجه گرفت:

بین متغیر انسجام و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود داشته و و شدت این رابطه نیز متوسط است وجود انسجام در فراجا باعث تقویت شبکه های پیوندی شده و اجتماع را نسبت به محیط و محل زندگی متعهدتر می کند. به عبارت دیگر، انسجام تأثیر متوسطی بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی دارد.

- بین متغیر اعتماد سازمانی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز زیاد است اعتماد سازمانی و فرماندهان و مدیران فراجا بسترهای همکاری با نهادهای امنیتی، نسبت به سرنوشت یکدیگر را افزایش می دهد و روزه وقوع جرائم مرتبط با براندازی را از بین میبرد با حضور اعتماد در بین گروه های اجتماعی، امکان مشارکت و همکاری چند جانبه برای مبارزه با ناامنی و جرائم راحت تر صورت می گیرد.

- بین متغیر مشارکت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است مشارکت اجتماعی در سطح فراجا با تامین منافع جمعی و کاهش هزینه های عمومی برای مبارزه با بزهکاری از جمله

عوامل اساسی است، به طوری که با افزایش مشارکت اجتماعی، زمینه پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی نیز آسان تر و بهتر می شود.

- بین متغیر حمایت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است با حمایت اجتماعی کارکنان فراجا از یکدیگر و همچنین پشتیبانی از هم پیوندهای اجتماعی قوی تر شده و باعث جمع گرایی و داشتن حس مسئولیت نسبت به یکدیگر در برابر آسیبهای اجتماعی ناشی از جرائم مرتبط با براندازی می شود.

بر اساس نتایج حاصل از جدول ۴ مبنی بر اثر کل متغیر دینداری بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی (۰/۳۹۲ = اندازه اثر میتوان نتیجه گرفت بین دینداری اعتقادی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است. بعد دین داری اعتقادی به موضوعاتی همچون رسیدگی به حساب در آخرت، عدالت خداوند و وجود جهانی دیگر اشاره دارد چنین اعتقاداتی سنگ بنای نظم اجتماعی را به واسطه حس وجود نظارت بر اعمال افراد تشکیل میدهد و بر پیشگیری از انواع جرائم و آسیبها اثر گذار بوده و موجب کاهش آن می شود.

- بین دین داری تجربی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز کم است. بعد دینداری تجربی به عنوان احساسهای درونی نسب به اعمال ناشایست (شرم از گناه و حس دیده شدن توسط خداوند طلب عفو و بخشش اشاره دارد. احساس دیده شدن توسط یک ناظر به عنوان عاملی در پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی نقش مهمی را ایفا می کند

- بین دینداری مناسکی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است. دینداری مناسکی، یعنی حضور در مراسم ها و برنامه های جمعی همچون ادعیه، نماز جماعت و مانند آن به دلیل افزایش حس همبستگی تعلقهای گروهی را تقویت کرده و با تقویت چنین حسی میزان گرایش به جرم کاهش می یابد و به عنوان سازوکار شناخته پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی، می شود.

- بین دین داری پیامدی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است دینداری، پیامدی بر آثار تجربه ها، باورها و اعمال و به طور کلی بر نظارت دانش دینی بر زندگی پیروان آیین اشاره دارد. از جمله: احترام به حقوق دیگران، پذیرش مسئولیتهای عمومی و دینی است که زمینه های کاهش و پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی را در فرد به وجود می آورد.

بر اساس نتایج حاصل از جدول ۴ مبنی بر اثر کل متغیر انتظامی پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی (۰/۲۱۷ = اندازه اثر)، میتوان نتیجه گرفت:

- بین متغیر تعامل با فرماندهان فراجا و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است وجود تعامل با فرماندهان فراجا باعث میشود که ضمن افزایش زمینه همکاری و تعامل دوطرفه، بسترهای وقوع جرم شناسایی و از رخداد آن جلوگیری شود.

- بین متغیر حضور پلیس در اجتماع و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز کم است. رؤیت پذیری حضور پلیس در اجتماع مجرمان را از محیط دور و امکان بزهکاری را کاهش می دهد.

- بین متغیر مهارت ارتباطی فرماندهان فراجا و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است روابط اجتماعی مناسب بین فرماندهان فراجا با کارکنان منجر به سهولت در برقراری اطلاعات در حوزه جرائم محیطی و شناسایی آن و در نتیجه اقدام به موقع قبل از وقوع آن می شود.

- بین متغیر ابلاغیه های هوشیاری و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و متوسط است وجود ابلاغیه های هوشیاری و تعامل بین ساکنان باعث شناسایی و کسب شده و مجرمان بالقوه را از محیط دور و زمینه های وقوع جرائم مرتبط با براندازی را از اطلاعات بهتر از شدت این را به حد بین می برد.

براساس نتایج حاصل از جدول ۴ مبنی بر اثر کل متغیر نظارت بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی (۰/۳۱۶ = اندازه اثر)، می‌توان نتیجه گرفت:

- بین متغیر نظارت رسمی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است و وجود نظارت رسمی از سوی نهادهای انتظامی و قضایی باعث میشود که امکان انجام اعمال مجرمانه در محیط نباشد.

- بین متغیر بازدارندگی محیطی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز کم است. ضمن ایجاد یک محیط امن، باعث کاهش موقعیت انجام جرم در افراد می‌شود.

- بین متغیر نظارت غیر رسمی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز زیاد است. نظارت غیر رسمی باعث افزایش تعامل اجتماعی و کاهش جرائم محیطی می‌شود. بر اساس نتایج حاصل از جدول ۴ مبنی بر اثر کل متغیر محیطی بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی (۰/۲۵۹ = اندازه اثر) می‌توان نتیجه گرفت:

- بین متغیر تعلق مکانی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز کم است. وجود تعلق مکانی باعث ایجاد وابستگی مکانی شده و این امر هویت مکانی را تقویت و فرد را نسبت به محیط خود مسئول تر می‌کند.

بین متغیر تنبیهات سازمانی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است. تنبیهات سازمانی در جامعه باعث کاهش رفت و آمد افراد غریبه و شناسایی افراد مشکوک و در نتیجه کاهش انجام بزه می‌شود.

- بین متغیر وجود فعالیتهای روزمره و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز کم است. وجود فعالیتهای روزمره به دلیل تعامل با محیط، امکان خطرهای محیطی را کاهش می‌دهد.

- بین متغیر حفاظت محیطی و فیزیکی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است و وجود نظارت و حفاظت از محیط و حفظ نظارت و پیگیری و انباشت نشدن زباله و دور نگه داشتن دوره گردها و افراد معتاد کاهش ناامنی را میسر خواهد شد.

- بین متغیر ساختار محیط مسکونی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز زیاد است. ساختار محیط مسکونی و نظارت های خودجوش، امکان شکل گیری جرم را از بین می‌برد.

- بین متغیر برگزاری کلاس های آگاه سازی و پیشگیری از وقوع جرم رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز زیاد است. هرچه سطح برگزاری کلاس های آگاه سازی محیط بیشتر باشد، پیشگیری از وقوع جرم بیشتر می‌شود.

بر اساس نتایج حاصل از جدول ۴ مبنی بر اثر کل رسانه جمعی بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی (۰/۲۶۱ = اندازه اثر)، می‌توان نتیجه گرفت:

- بین متغیر عملکرد مطبوعات و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است. فعالیت مطبوعات محلی از جمله روزنامه و شبکه های محلی باعث افزایش آگاهی اجتماعی شده و ضمن تقویت دفاع محلی بسترهای جرم را از بین می‌برد.

- بین متغیر میزان استفاده از شبکه مجازی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است و وجود شبکه های مجازی میتواند، ضمن اطلاع رسانی از محیط و آگاهی دهی، مکانهای جرم خیز را شناسایی و از رخداد جرم ممانعت کند.

- بین متغیر عملکرد رسانه های جمعی و پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی رابطه معناداری وجود دارد و شدت این رابطه نیز متوسط است رسانه های جمعی ضمن آشنا کردن افراد با همدیگر افزایش آگاهی اجتماعی باعث کاهش جرم و بزه در محیط می‌شود.

و بررسی نقش تعدیل گر متغیر جامعه آماری جدول ۵ اندازه اثر پژوهش ها با ورود متغیر جامعه آماری را به تفکیک نشان میدهد که سطح اثر گذاری شهروندان بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی در دانشجویان دانشگاه جامع علوم انتظامی در حد متوسط بوده است. بر این اساس می توان گفت که دانشجویان دانشگاه جامع علوم انتظامی بیشترین سطح تعدیل کنندگی را در ناهمگونی بین پژوهش ها داشته و در مجموع اثر کل جامعه آماری بر پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی برابر با ۰/۱۳۲ بوده است که سطح پایینی مطابق اندازه اثر کوهن است.

بحث و نتیجه گیری

پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی تدابیر لازم برای ممانعت از وقوع جرم و کاهش رخداد جرائم در محیط اجتماعی است که حاصل تعامل بین نهادهای رسمی و غیررسمی است. پیشگیری از جرم به حالت فراواکنشی (اصلاحی و اجتماع محور) تغییر یافته و هدف بیشتر بازگرداندن فرد مجرم به اجتماع و کاهش قابلیت های انجام جرم و افزایش ظرفیت اصلاحگری است در ایران پژوهشهای تجربی نشان می دهد که عوامل مختلفی، ناصر پیر سرائی (۱۳۹۶) بر پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی تأثیر دارد. این پژوهش با هدف دست یابی به جمع بندی علمی درباره عوامل اثرگذار بر پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی از روش فراترکیب استفاده کرد. نتایج حاصل از پژوهش نشان می دهد: سرمایه اجتماعی، دین داری، تعامل انتظامی، نظارت اجتماعی رسمی و غیررسمی، عوامل محیطی و رسانه های جمعی بر پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی تأثیر داشته و بیشترین اندازه اثر مربوط به دینداری (۰/۳۹۲) و کمترین عوامل محیطی (۰/۲۵۹) است. بر این اساس می توان با ایجاد آگاهی اجتماعی و شبکه های قوی، پیوندی نوعی حس جمعی نسبت به محیط را امکان پذیر کرد که این یافته با یافته های پژوهش عبدالرحمانی و همکاران (۱۳۹۶) شاه محمدی و همکاران (۱۳۹۳)، عامری (۱۳۹۵) مرصوسی و همکاران (۱۳۹۳)، خسروشاهی و حسین زاده (۱۳۹۵)، کرم زاده و همکاران (۱۳۹۷) و عشایری و همکاران (۱۳۹۵) همسو است. محیط و سازوکار طراحی آن نقش مهمی در پیشگیری از جرم دارد. ساختار فیزیکی و فرم فضا در چگونگی ایجاد یک فضای قابل دفاع وجود نظارت طبیعی و تعلق خاطر به فضاهای محیطی، از مهم ترین ویژگی های محیطی برای پیشگیری از جرائم مرتبط با براندازی است. نتایج این پژوهش با پژوهش های عباسی و قربانی اصل (۱۳۹۵) امانیان و همکاران (۱۳۹۱) و ناصر پیر سرائی و همکاران (۱۳۹۷) همسو است. پیشگیری از جرم نیازمند حضور فعال پلیس در اجتماع است. پلیس کارآمد، پاسخگو و عملکرد مناسب باعث کاهش جرائم مرتبط با براندازی می شود.

شناسایی محیط های جرم خیز، نقاط کور و گشت به موقع در محله ها به ویژه مناطق آسیب پذیر، باعث کاهش سطح جرم و ایجاد روحیه اجتماعی در ساکنان برای همکاری با سازمان پلیسی و فعالیت خودجوش در راستای پاکسازی محیطی می شود. این نتایج با یافته های پژوهش های قاسمی و بارسلطان (۱۳۸۹)، عباسی و قربانی اصل (۱۳۹۵)، حق نظری و شایگان (۱۳۹۵)، اسدی فر و همکاران (۱۳۹۶) و سید علیپور و نامور صدیق (۱۳۹۵) همسو است. دین به عنوان نیروی وجدان جمعی عامل اصلی کنترل جرائم است. مشارکت مناسب در دینی و مراسم جمعی همبستگی گروهی برای حفظ نظم اجتماعی و دفاع جمعی را تقویت می کند. رسانه های جمعی با توجه به گستردگی کثرت مخاطب، سرعت انتقال اخبار و اطلاعات، وسعت ار و همچنین تأثیری که بر امنیت و ایجاد آن در سطوح مختلف جامعه دارد، تأثیر قابل توجهی انتشار بر پیشگیری از وقوع جرائم مرتبط با براندازی دارد، رسانه ها از مهمترین ابزار نظارتی در جامعه هستند و به عنوان چشم جامعه عمل می کنند و می توانند مراجع کیفی را از مقدمات جرائم آگاه کنند و باعث شوند که جرائم مرتبط با براندازی در مرحله شکل گیری در نطفه خفه شود. رسانه ها قابلیت خوبی در این زمینه دارند و می توانند موقعیت های انتخاب جرم به ویژه در جرائم اقتصادی که مبارزه با آنها سخت است را افشا و کمک زیادی به افزایش امنیت اجتماعی کنند رسانه های جمعی همچنین می توانند در این راستا از مردم استفاده کنند زیرا مردم به راحتی پیام ها و گزارش های خود را ارائه می کنند و در راستای افشای برخی جرائم، آگاهی می دهند. رسانه ها توانایی حساس سازی عموم جامعه نسبت به موضوع پیشگیری از جرم در سطح اجتماعات محلی و ملی را دارند. بر این اساس، رسانه ها با افزایش نقش آموزش و اطلاع

رسانی می‌توانند سهم بسزایی در این زمینه داشته باشند. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های عبدی و همکاران (۱۳۹۷)، عبادی نژاد و باهوش (۱۳۹۱)، غلامی و غلامی (۱۳۹۷) و کاملی و جعفری (۱۳۹۲) همسو است.

پیشنهادها

- ۱) با توجه به نتایج بدست آمده از پژوهش می‌طلبید نهادهای نظارتی اقدامات نظارتی خود را در این حوزه فعال نمایند و حوزه بازرسی، با همکاری معاونت تربیت و آموزش فراجا و دیگر مبادی مرتبط (حفا و عس)، در راستای افزایش مؤلفه‌های صیانت همه جانبه از کارکنان با اولویت بندی در راستای صیانت و جلوگیری از ارتکاب جرائم و تخلفات اقدام‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت را برنامه‌ریزی و اجرا نمایند.
- ۲) ارتقاء سرمایه‌های اجتماعی سازمان از طریق انتصاب مدیران و فرماندهان آگاه و هوشیار و آشنا به شیوه و شگردهای براندازی نرم
- ۳) تعامل فرماندهان، مدیران و کارکنان و نظارت بر سیستم ورود و خروج مسافری در جهت پیشگیری از فعالیت‌های براندازی و شناسایی براندازان.
- ۴) آگاه سازی کارکنان در جهت شناخت اهداف براندازان و شگردهای آنان و روش‌های بهره برداری از کارکنان، تجهیزات و امکانات ناجا در جهت اقدامات براندازی.
- ۵) خنثی کردن فعالیت‌های تبلیغاتی دشمن که توسط ماهواره، اینترنت، و بنگاه‌های سخن پراکنی و نشریات مضر بر عقاید و افکار کارکنان تأثیر نامطلوب می‌گذارد.
- ۶) شناسایی احزاب، گروهها و جناحهای موافق و مخالف نظام و جلوگیری از نفوذ آنها در بدنه ناجا و جذب کارکنان با انجام اقدامات پیشگیرانه و مقابله ای
- ۷) با توجه به تأثیر فضای مجازی در بروز جرائم و تخلفات کارکنان، می‌طلبید نهادهای نظارتی و صیانتی، اقدام به تهیه و ارسال دستورات هوشیاری، تهیه کلیپ‌های آموزشی، برگزاری دوره‌های آموزشی سواد رسانه و فضای مجازی و بیان تهدیدات و آسیب‌های فضای مجازی در راستای ایجاد شناخت بهتر نمایند.
- ۸) با توجه به نتایج حاصل از پژوهش، بارگذاری مطالب مربوط به قوانین مربوط به برخورد با کارکنان متخلف و مجرم در حوزه امنیتی و انتظامی، اقتصادی و ... با هدف عبرت آموزی در سایت فراجا مدنظر فرماندهان و مدیران در راستای صیانت از کارکنان قرار گیرد.
- ۹) توسعه و ترویج آیین نامه انضباطی به عنوان منشور نظم و انضباط به منظور تعیین دقیق معیار تشویق و تنبیه کارکنان به نحوی که موجب بازدارندگی، اصلاح، جذب و متناسب با عمل ارتكابی باشد.
- ۱۰) به روز رسانی و چابک‌سازی دستورکارهای سازمانی به منظور تسهیل و تسریع در پیشگیری از جرائم و تشریح عواقب و پیامدهای حقوقی و سازمانی فعالیت‌های غیر قانونی برای کارکنان.
- ۱۱) مسئولیت فرمانده در پیشگیری از جرم صیانت از کارکنان، حفاظت از سازمان و رعایت حقوق مردم تبیین و تقنین شود.
- ۱۲) بازنگری، اصلاح، شفاف سازی و تدوین مقررات آیین‌نامه‌ها در سطح فراجا در جهت آگاهی بخشی به کارکنان و به منظور مقابله مؤثر و فعال با جرائم ارتكابی توسط کارکنان فراجا
- ۱۳) سبک زندگی ایرانی- اسلامی بین کارکنان و خانواده‌های آنان ترویج یابد و ارزش گذاری و هنجارآفرینی این امر در طرز تفکر و باورها نهادینه سازی و حتی در استفاده محیط سازمان با لحاظ تناسب با نوع مأموریت و ایجاد حریم نظارت فنی و مانیتورینگ و درون اماکن و فضای پیرامونی باز طراحی و مصوب شود.

۱۴) برنامه‌های مؤثر برای رفع تبعیض (تعادل و توازن در روابط کاری و لحاظ میزان توانایی، کارکنان احساس امنیت شغلی مزایای درجات ارشد و درجه دار، مزایای کارکنان و مدیران و ...) تدوین و تصویب شود.

۱۵) جلوگیری از انتشار اخبار واهی از سوی عناصر معاند

۱۶) ایجاد انگیزه و تحرک و پویایی و توجه جدی به رفع دغدغه‌های معیشت و مسکن و رضایتمندی پرسنل

۱۷) ساختار و سازوکار ارائه خدمات روان‌شناسی مهارت‌های گذر از مشکلات راهکارهای اعتلای زندگی و... با ایجاد احساس اطمینان به صورت نظامند؛

۱۸) ساختار بازتوانی و بازتولید کارکنان آسیب دیده و یا در معرض خطر با لحاظ آموزه‌های حمایتی و ارائه مهارت و دانش و ارتقاء بصیرت به صورت نظامند تدوین و تصویب شود.

۱۹) طرح جامع حمایت‌های مادی و معنوی سازمان برای جلوگیری از ارتکاب به جرم تدوین گردد.

فهرست منابع

- احمدی، غلامرضا (۱۳۹۶). شناسایی راه‌کارهای ارتقاء اشراف اطلاعاتی پاسگاه‌های مرزی در فرماندهی مرزبانی استان کردستان. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته علوم و فنون مرزبانی. دانشگاه انتظامی علوم امین.
- اسفندیاری، علی (۱۳۹۸). مسئولیت مدنی مرزبانی نیروی انتظامی و عوامل معافیت آن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی موسسه آموزش عالی طلوع مهر.
- اسلامی، داود و مصطفایی، کیقباد (۱۳۹۲). نقش اوباشگری در منطقه اسلام‌آباد شهر زنجان در کاهش امنیت از منظر جامعه‌شناسی. فصلنامه علمی دانش انتظامی زنجان. ۵ (۹). ۱۳-۳۰.
- اعرابی، سید محمد (۱۳۸۵). جزوه کلاسی مبانی فلسفی روش تحقیق. دوره دکتری رفتار سازمانی و منابع انسانی.
- الله‌وردی، فرهاد و فرجی‌ها، محمد (۱۳۹۷). براساخت اجتماعی «ارادل‌واوباش» (چالش‌های مفهومی «طرح مبارزه با ارادل‌واوباش» از منظر جرم‌شناسی فرهنگی). پژوهشنامه حقوق کیفری. ۹ (۲). ۸۰-۵۵.
- الیاسی، محمدحسین (۱۳۸۹). سنجش ویژگی‌های شخصیتی مدیران و بررسی رابطه آن با عملکرد شغلی، نشاط و انگیزش آنان. فصلنامه نظارت و بازرسی. ۳ (۱۰). ۶۷-۸۷.
- امین صارمی، نودر؛ عطازاده، سعید؛ شکوری، محمد و نجفی، علیرضا (۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های شخصیتی ارادل‌واوباش و رابطه آن با گرایش به خشونت. فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی. ۱۳ (۳). ۱۲۵-۱۴۲.
- آریان پور کاشانی، منوچهر (۱۴۰۱). فرهنگ آریان پور. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- آزادخانی، فیض‌الله (۱۳۹۹). رهیافت‌های مدیریت انتظامی رفتارهای وندالیستی (اوباشگری) در فضاهای عمومی شهری (مورد مطالعه: شهر ایلام). پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته فرماندهی و مدیریت انتظامی دانشگاه انتظامی علوم امین.
- آقازاده، هاشم و رضازاده، حسین (۱۳۸۴). آموزش و پرورش کارآفرینان؛ ضرورت توسعه تعاونی‌ها. مجله تعاون و کشاورزی. جدید (۱۷۱). ۲۴-۴۶.
- آقائی، علی‌اکبر (۱۳۸۹). آسیب اجتماعی و تهدید امنیتی: بررسی موردی اوباشگری. دانشنامه واحد علوم و تحقیقات. ۳ (۹). ۲۰-۳.
- آهی، پرویز (۱۳۸۴). آسیب‌پذیری شغلی کارکنان پایور هنگ مرزی جلفا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه علوم انتظامی.
- بختیاری، تقی؛ ترابی، یوسف و تباراحمدی، داداش علی (۱۳۹۷). تأثیر چالش‌های درون‌سازمانی مدیریت انتظامی در تأمین امنیت عمومی. پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی. ۱۲ (۴۶). ۱۸۴-۱۶۳.

- براتی، سمیرا (۱۳۹۵). بررسی علل شکل‌گیری و تداوم گروه‌های موسوم به اراذل‌واوباش و راهکارهای پیشگیری از آن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تفت.
- برومند، نادر (۱۳۸۰). آسیب‌شناسی مدیریت مشارکت‌جو. ماهنامه تدبیر. ۱۱۵.
- پناهی، حمید؛ اکبریان، مهدی؛ جاوید، نورمحمد و ناصری نژاد، علی (۱۳۸۹). افزایش احساس امنیت شهروندان شهر ری با اجرای طرح مبارزه با اراذل‌واوباش. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی. ۱ (۲۲). ۲۰۴-۱۸۷.
- تاج خراسانی، سمیرا (۱۳۹۶). ارزیابی طرح مبارزه با اراذل‌واوباش از منظر جرم‌شناسی فرهنگی. همایش بین‌المللی حقوق علوم سیاسی و معارف اسلامی.
- توکلی دارستانی، شقایق و شهبازمرادی، سعید (۱۳۸۹). آسیب‌شناسی مدیریت منابع انسانی باهدف بهبود و توسعه. مدیریت و منابع انسانی در صنعت نفت. ۴. ۱۱۰-۹۴.
- پورزمانی، سعید (۱۴۰۰). آسیب‌شناسی اجرای طرح مقابله با اراذل و اوباش با تاکید بر قرارگاه مقابله با اراذل و اوباش فاتب. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت علوم اطلاعات و امنیت انتظامی دانشگاه علوم انتظامی امین.
- پورسعید، فرزاد، (۱۳۸۹) انقلاب رنگی و جمهوری اسلامی ایران، پژوهشکده مطالعات راهبرد.
- جاسبی، عبدا... (۱۳۹۸). مباحثی از مدیریت اسلامی. تهران: مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی.
- جزینی، علیرضا (۱۳۹۳). سازمان و وظایف یگان‌های انتظامی. تهران: معاونت تربیت و آموزش ناجا.
- جهانبگلو، رامین (۱۴۰۰). ماکیاولی و اندیشه‌ی رنسانس. تهران: نشر مرکز.
- حبیبیان، محمدحسن، پوریان، محمدتقی (۱۳۹۲). ضد براندازی در کلام رهبری، انتشارات دانشکده فارابی، چاپ اول ۱۳۹۲
- چگینی، بهروز (۱۳۹۸). تأثیر ساختار سازمانی کلانتری‌ها و پاسگاه‌ها بر پیشگیری از جرائم (مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی شهرستان خرم‌آباد). پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته پیشگیری از جرم دانشکده علوم و فنون انتظامی دانشگاه علوم انتظامی امین.
- چلبی، مسعود (۱۴۰۱). جامعه‌شناسی نظم. تهران: نشر نی.
- چولکی، غلامرضا (۱۳۹۱). بررسی عوامل مؤثر بر قاچاق و نگهداری سلاح و مهمات غیرمجاز در استان ایلام و تأثیر آن بر امنیت. فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی ایلام. ۳. ۴۷-۶۴.
- حسینی، فرنود، (۱۳۹۶). فناوری ارتباطات و اطلاعات نیاز امروز مدیران فردا. تهران: نشر فناوری اطلاعات.
- حسینی قصر، صغری؛ زین آبادی، حسن رضا و علیزاده، مرتضی (۱۳۹۳). تحلیلی بر روش‌شناسی و یافته‌های پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه کارآفرینی و ویژگی‌های کارآفرینان. پژوهش‌های مدیریت در ایران. ۱۸ (۴). ۴۳-۶۳.
- خنیفر، حسین (۱۳۸۴). ارائه الگوی مدیریت بومی مبتنی بر دیدگاه امام علی (ع) با استفاده از مدل مفهومی سه‌شاخگی. تهران: فرهنگ مدیریت. ۸ (۳). ۱۰۱-۱۴۶.
- خیراندیش، مهدی و افشارنژاد، علیرضا (۱۳۸۳). آینده مدیریت منابع انسانی. ماهنامه تدبیر. ۱۵۲. ۳۳-۳۸.
- مختاری، عبدالله، (۱۳۹۸)، تأثیر بعد اجتماعی جنگ نرم دشمن در دانشگاه‌های کشور و ارائه راهبرد، فصلنامه امنیت ملی، سال نهم شماره ۳۱، بهار ۱۳۹۸، ص ۳۳ الی ۵۰
- معاونت آموزش فراجا، (۱۳۸۹)، «جنگ نرم و پلیس»، تهران
- دارابی، علی (۱۴۰۰). آسیب‌شناسی مأموریت‌های مرکز پشتیبانی عملیاتی اطلاعاتی پاوا ناجا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته اطلاعات دانشگاه علوم انتظامی امین.
- درویشی، صیاد؛ محمدی مقدم، یوسف و میرزاخانی، عبدالرحمن (۱۳۹۷). تأثیر اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم. فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی. ۱۳ (۳). ۴۱۸-۳۹۹.

- دعاگویان، داود (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی اقدامات مدیریت انتظامی در کنترل آسیب‌های اجتماعی (مورد مطالعه: استان مازندران). فصلنامه علمی دانش انتظامی مازندران. ۳۸ (۳). ۱-۴۰.
- دفت، ریچارد ال. (۱۴۰۱). تئوری سازمان و طراحی ساختار. ترجمه پارسانیان و اعرابی. جلد دوم. تهران: موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.
- دوزنده ضیابری، فاطمه و آمار، تیمور (۱۳۹۸). نقش امنیت و ایجاد قوانین حمایتی از گردشگران خارجی در راستای توسعه اقتصادی و گردشگری به‌عنوان یک راهکار بین‌المللی با استفاده از روش DEMATEL. نشریه نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی (جغرافیای انسانی). ۱۱ (۴). ۸۹-۱۰۱.
- سید محمد عرب، رضا ابراهیم‌زاده پزشکی، علی مروتی شریف‌آبادی (۱۳۹۳). طراحی مدل فرا ترکیب عوامل مؤثر بر طلاق با مرور نظام‌مند مطالعه‌های پیشین، مجله تخصصی اپیدمیولوژی ایران؛ دوره ۱۰، شماره ۴، صفحات ۲۲-۱۰

منابع انگلیسی

- Bjerk, David (2010). Thieves, thugs, and neighborhood poverty. *Journal of Urban Economics*. Volume 68, Issue 3, November 2010, Pages 231-246.
- Brenerm, Nancy. (2018). Counseling, Psychological, and Social Services Staffing: Policies in U.S. School Districts. *Medicine*. Volume 54, Issue 6, Supplement 3, June 2018, Pages S215-S219.
- Carter, Jeremy. Gibson. (۲۰۱۱). Policing Innovation: Exploring the Adoption of Intelligence-led Policing, Thesis. Michigan State University.
- Carter, Jeremy. Gibson. (2011). Policing Innovation: Exploring the Adoption of Intelligence-led Policing, Thesis. Michigan State University.
- Cheun, Chau-kiug. (2017). Police and social work preventions of offending among at-risk youth in Shanghai. *Children and Youth Services Review*. Volume 83, December 2017, Pages 112-118.
- Denzin, N. K., & Y. S. Lincoln (eds.) (2005) *The Sage Handbook of Qualitative Research* (3rd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.
- Drucker, p. (1999), Knowledge-worker productivity: The biggest challenge. *California Management Review*, 41 (2), 79-94
- Fredrickson, James W. (1998), The strategic Decision Process and organizational structure, *Academy of management Review*, vol. 11, No. 2, P. 282 company. inc, 1998, p. 11.
- Gottschalk, Petter (2008). Organizational structure as predictor of intelligence strategy implementation in policing. *International Journal of Law, Crime and Justice*. Volume 36, Issue 3, September 2008, Pages 184-195.
- Gravelle, James and Rogers, Colin. (2016). Policing public protests and corporate social responsibility. *International Journal of Law, Crime and Justice*. Volume 39, Issue 2, August 2011, Pages 111-120.
- Harrison, M.I (2003). Diagnosing organizations, Methods, Model, and Process by sage publication.
- Hodge, Billy J. William P. Anthony (1991). Organization theory: a strategic approach. *Organizations as Strategic Systems*.
- J.Zickar, Michael (2001). Using Personality Inventories to Identify Thugs and Agitators: Applied Psychology's Contribution to the War against Labor. *Journal of Vocational Behavior*. Volume 59, Issue 1, August 2001, Pages 149-164.
- Macomb, D. Sports in World History (Themes in World History). Routledge; 2004. p. 25

- Matsukawa, Anna and Tatsuki, Shigeo. (2018). Crime prevention through community empowerment: An empirical study of social capital in Kyoto, Japan. *International Journal of Law, Crime and Justice*. Volume 54, September 2018, Pages 89-101
- Merriam, S. (2002) *Case Study Research in Education: A qualitative Approach*, San Francisco: Jossey-Bass, quoted from Maxwell, J.A. (1996) *Qualitative Research Design: An Interactive Approach*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nancy. Brenner (2018). *Counseling, Psychological, and Social Services Staffing: Policies in U.S. School Districts*. *Medicine*. Volume 54, Issue 6, Supplement 3, June 2018, Pages S215-S219.
- Ramón Spaaij (2011) *Sport and Social Mobility*, Colloquium presented at the Utrecht School of Governance, Utrecht University, The Netherlands, December.
- Schein Edgar, (2018) *Organizational Psychology*, 3rd. ed. Prentice Hall, Englewood Cliffs, U.K
- Siegel, Larry J., Brandon, Welsh (2011). *Juvenile Delinquency: The Core* Belmont, CA: Wadsworth.
- Simon, P (2006). *Tackling Abuse of Officials: Attitudes and Communication Skills of Experienced Football Referees*, School of Communication, Charles Sturt University, Bathurst, NSW, Australia
- Creswell, J. W. (2003) "Mixed-Method Research: Introduction and Application in A. Tashakkori & C. Teddlie (eds.), *Handbook of Mixed Methods in Social and Behavioral Research*, Thousand Oaks, CA: Sage: 209-240.